

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕПАРТАМЕНТ ОСВІТИ І НАУКИ
МИКОЛАЇВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ
СНІГУРІВСЬКИЙ ПРОФЕСІЙНИЙ ЛІЦЕЙ**

МЕТОДИЧНА РОЗРОБКА

**уроку
«Синтетичний та аналітичний облік основних засобів»**

з предмету «Бухгалтерський облік»

**професія - Оператор комп'ютерного набору; обліковець
кваліфікація – Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних**

**Розробила: викладач бухгалтерського обліку,
спеціаліст Вищої категорії – Кривобородова А.М.**

**Розглянуто та схвалено
на засіданні МК
з професії «Оператор комп'ютерного
набору; обліковець»
Протокол № ____
від «__» _____ 20__ р.**

2017 р.

Вступ

Нині існує велика кількість інноваційних технологій, які передбачають використання сукупності наукових прийомів, методів, що дозволяють викладачеві застосовувати свої знання та вміння для організації ціле-спрямованої творчої роботи учнів. Одні акцентують свою увагу на ігрових методиках, інші вдаються до різноманітних форм роботи у групах, парах, треті використовують ситуацію успіху, дослідження та проектні методи. Але усі ці засоби можуть бути реалізовані в комплексі з інформаційними технологіями, що дають змогу підвищити активність і привернути увагу учнів до навчання, забезпечують результативність навчально-виховного процесу.

Викладачеві необхідно пам'ятати, що він має навчити кожного учня за короткий проміжок часу засвоювати, перетворювати й використовувати в практичній діяльності значний обсяг інформації, не перевантажуючи навчальний процес, дотримуючись «золотих правил» та використовуючи наочність. Дуже важливо організувати процес навчання так, щоб учень активно, з цікавістю і захопленням працював й бачив результати своєї праці.

Інтерактивні технології забезпечують доступність знань, розвиток інтелектуальних і творчих здібностей учнів на основі індивідуалізації навчання, інтенсифікації навчального процесу тощо. Отже, постає необхідність у розробці ефективних методів і засобів навчання, що забезпечить сталий інтерес до вивчення дисципліни, привчатиме ефективно використовувати нові технології у навчальному процесі.

Мета застосування інтерактивних методів полягає не тільки в спонуканні учнів до активної роботи, а й в ініціюванні їх творчості, розвитку комунікативних навичок. Для того, щоб зацікавити учнів навчанням, необхідно:

- урізноманітнити використовувані методи навчання;
- підняти активність учнів;
- створити приємну невимушену атмосферу під час уроку;

- поставити за мету виховання особистості;
- складність матеріалу, що вивчається, привести у відповідність до рівня підготовленості учнів.

Урок з бухгалтерського обліку має бути цікавим заходом з чіткими правилами, під час якого викладач і учні співпрацюють на професійному та особистісному рівнях з метою отримання стійкого досвіду навчання на все наступне життя. Таким чином, використання інтерактивних методів навчання відіграє важливу роль на уроках бухгалтерського обліку. Ці методи сприяють високому рівню теоретичних знань учнів та вдосконалюють їхні практичні навички, допомагають у здобутті професії «Обліковець з реєстрації бухгалтерських даних».

Для прикладу я рекомендую розробку уроку з бухгалтерського обліку з використанням інтерактивних методів.

План
уроку теоретичного навчання
з предмету «Бухгалтерський облік»

Тема уроку: *Синтетичний та аналітичний облік основних засобів*

Мета уроку:

Навчальна: сформувати поняття синтетичний та аналітичний облік основних засобів, ознайомитись з основними рахунками та методикою складання бухгалтерських проводок з обліку основних засобів.

Розвиваюча: розвивати логічне мислення, формувати у учнів вміння узагальнювати і систематизувати теоретичні знання при вирішенні практичних завдань та виробничих ситуацій, розвивати пізнавальний інтерес учнів з використанням комп'ютерних технологій.

Виховна: виховувати уважність, розуміння, відповідальність, тактовність при спілкуванні, взаємоповагу один до одного; розвинути інтерес до професії.

Тип уроку: урок засвоєння нових знань

Методична мета: використання методів критичного мислення при вивченні нового навчального матеріалу (застосування презентації).

Методи і прийоми навчання: метод бесіди, метод вправ, методи «картинна галерея», «продовжити логічний ряд», «порушена послідовність», прийм «кубування», «рюкзак».

Ключові слова: основні засоби, інвентарний об'єкт, інвентарний номер, інвентарна картка, інвентарний список, рахунок 10 «Основні засоби».

Очікуванні результати: знати порядок відображення операцій з обліку основних засобів на рахунках бухгалтерського обліку, продемонструвати взаємозв'язок синтетичних і аналітичних рахунків, розраховувати виробничі ситуації.

Навчально-методичне забезпечення уроку: підручники Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко «Бухгалтерський фінансовий облік», опорні конспекти, словники бухгалтерських термінів, плани рахунків, картки

з завданнями, алгоритми виконання практичних задач, бланки документів.

Технічні засоби навчання: персональний комп'ютер, екран, мультимедійний проектор, калькулятор.

Використані джерела інформації:

1. Н.М. Грабова, В.М. Добровський «Бухгалтерський облік у торгівлі», Київ, вид. «А.С.К.», 2004 р.
2. П(С)БО № 7 «Основні засоби»
3. План рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств і організацій
4. Р.М. Косміна «Бухгалтерський облік», Київ, вид. «Вища школа», 2003 р.
5. О.В. Лишиленко «Бухгалтерський облік», Київ 2009
6. О.М. Ткаченко «Бухгалтерський фінансовий облік, оподаткування і звітність», Алерта 2008
7. Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко «Бухгалтерський фінансовий облік», Київ, вид. «Академія», 2002 р.

Хід заняття:

I. Організаційний етап

1. Привітання
2. Перевірка наявності учнів
3. Організація робочих місць.

II Основна частина заняття:

2.1. Повідомлення теми уроку.

Викладач: Ми з вами продовжуємо знайомитись з темою «Облік основних засобів». На попередніх уроках ми розглянули «Суть основних засобів і завдання їх обліку», «Класифікація основних засобів».

А для того щоб дізнатися якою буде тема сьогоднішнього уроку, вам потрібно виконати наступне завдання: переглянути запропоновані картинки за 1 хв., з'ясувати, якою буде тема нашого уроку. (Слайд 1)

Тема уроку : «Синтетичний і аналітичний облік основних засобів»
(Слайд 2)

План уроку:

1. Аналітичний облік основних засобів.
2. Синтетичний облік основних засобів.

2.2 Мотивація навчання.

Особливе місце в системі бухгалтерського обліку займають питання, пов'язані із станом основних фондів. Це пояснюється тим, що вони у своїй сукупності утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу мету господарства. Точність показників об'єму, стану і руху основних засобів, а у відомій мірі і точність їх якісної характеристики багато в чому залежить від того, на скільки правильно і достовірно проведена їхня оцінка і їх відображення в бухгалтерському обліку.

Мету нашого уроку ми сформуємо разом:

Пропоную вам завершити одним словом речення.

Я хочу сьогодні на уроці..... (Слайд 3)

Сьогодні ми ставимо собі на меті сформувані поняття синтетичний та аналітичний облік основних засобів, ознайомитись з основними рахунками та методикою складання бухгалтерських проводок з обліку основних засобів, продемонструвати взаємозв'язок синтетичних і аналітичних рахунків, розраховувати виробничі ситуації.

Повторити матеріал курсу “Бухгалтерського обліку” з тем: “Бухгалтерський облік, його сутність і основи організації», «Предмет і метод бухгалтерського обліку», «Бухгалтерський баланс», «Рахунки бухгалтерського обліку і подвійний запис», «План рахунків бухгалтерського обліку» необхідний для виконання теоретичних і практичних завдань з нашої теми.

2.3 Актуалізація опорних знань учнів.

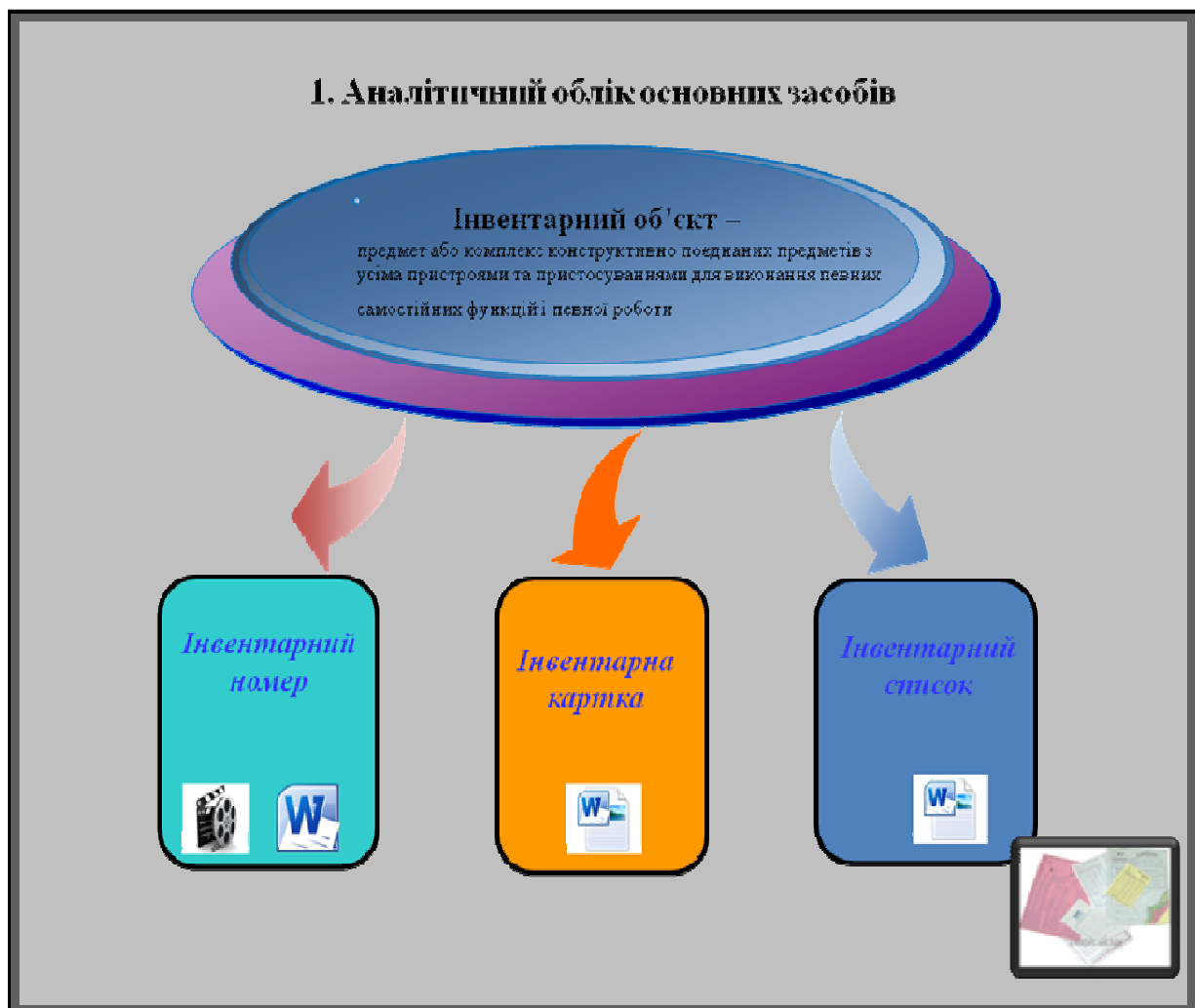
Завдання . Продовжити логічний ряд (Слайд 4)

1. Активи, матеріали, виробництво, термін експлуатації, рахунок 10.....
2. Метод, господарська операція, дебет, кредит, сума.....
3. Дебет, кредит, сальдо, обороти.....
4. Активи, капітал, зобов'язання, рахунки назва, код, сфера діяльності.....
5. Господарські засоби, види, облік, сальдо по дебету.....
6. Джерела засобів підприємства, групи, облік, залишок по кредиту.....
7. Активні рахунки, пасивні рахунки, сальдо дебетове, сальдо кредитове.....
8. Господарська операція, рахунки, короткий запис.....
9. Рахунки, подвійний запис, взаємозв'язок між рахунками.....
10. Господарські засоби, джерела їх утворення, узагальнення, облік, види.....
11. Рахунки, характеристика, облік, структура.....
12. Назва, код, рахунки другого порядку.....
13. 10 «Основні засоби», 12 «Нематеріальні активи», 20 «Запаси», 22 «Малоцінні та швидкозношувані предмети», 30 «Каса», 31 «Рахунки в банках».....

14. 40 «Статутний капітал», 43 «Резервний капітал», 48 «Цільове фінансування і цільові надходження», 60 «Короткострокові позики».....
15. 36 «Розрахунки з покупцями та замовниками», 37 «Розрахунки з різними дебіторами», 63 «Розрахунки з постачальниками та підрядчиками», 66 «Розрахунки за виплатами працівникам».....

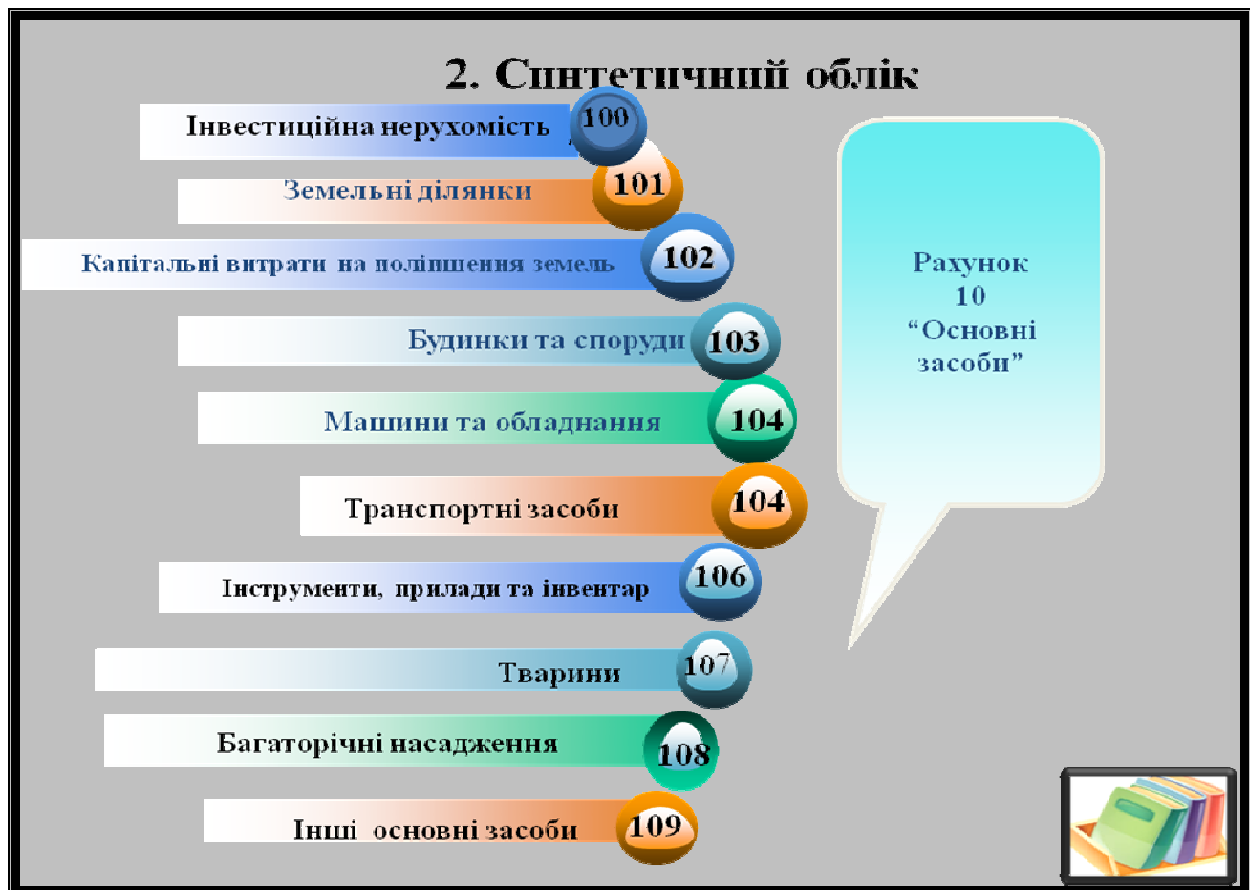
2.4. Формування нових знань

Застосування презентації, опорного конспекту, плану рахунків бухгалтерського обліку

(Слайд 5)

(Слайд 6)

2.5. Узагальнення і систематизація знань

Завдання 1. Порушена послідовність

Пропонується відтворити послідовність із запропонованих частин

Алгоритм складання бухгалтерських проводок

- за таблицею «Структура рахунків» визначити, який рахунок дебетується, а який кредитується;
- визначити рахунки, які беруть участь в господарській операції;
- встановити зміст господарської операції;
- встановити на якому рахунку відбувається збільшення або зменшення;
- визначити відношення рахунка до балансу (активний рахунок чи пасивний);
- записати бухгалтерську проводку у вигляді

$$Дт \text{ рахунка} - Кт \text{ рахунка} = \text{сума}$$

(Слайд 7)

Завдання 2.

Підприємство придбало автомобіль. Відобразити операцію щодо придбання автомобіля на рахунках бухгалтерського обліку.

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, грн.
		Дт	Кт	
1	Оплачено вартість автомобіля (533307,00 грн. та його доставки (18000,00 грн.)			551307,00
2	Відображено суму ПДВ (до реєстрації податкової накладної)			91884,50
3	Відображено податковий кредит з ПДВ (отримано податкові накладні)			91884,50
4	Отримано автомобіль			444422,50
5	Включено до первісної вартості витрати з доставки			15000,00
6	Списано суму нарахованого раніше податкового кредиту з ПДВ			91884,50
7	Відображено залік заборгованостей			551307,00
8	Оплачено послуги сервісного центру МВС			950,00
9	Уключено до первісної вартості плату за послуги сервісного центру МВС			950,00
10	Сплачено збір до Пенсійного фонду (5 %)			22221,13
11	Уключено до первісної вартості пенсійний збір			22221,13
12	Введено автомобіль в експлуатацію			482593,63
13	Нараховано відсотки за кредит			7600,00

(Слайд 8)

Завдання 3

Використовуючи метод «кубування» дайте відповідь на питання.

Алгоритм

Рахунок 10

1.Опишіть це....

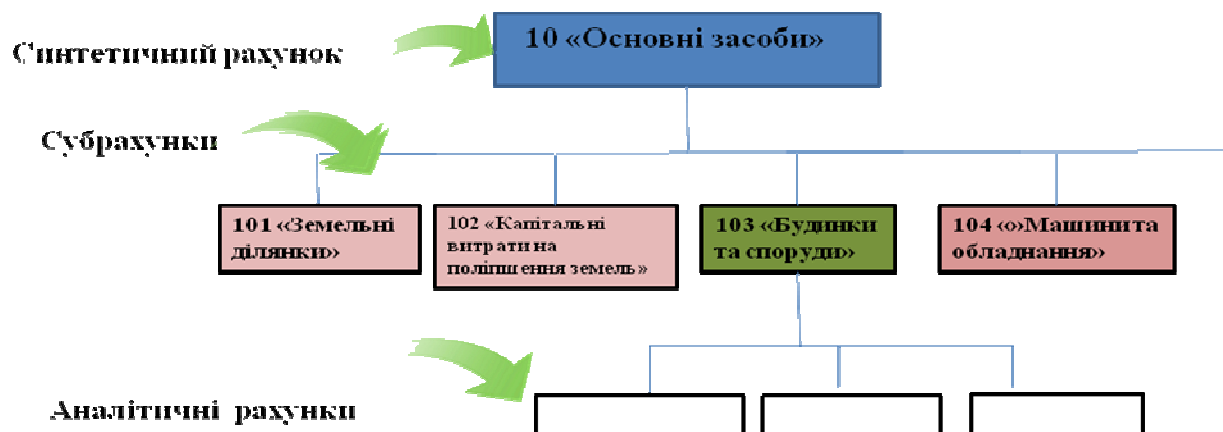
1. Повна назва рахунку згідно з Планом рахунків?
Будова рахунку?

2.Порівняй...	2. Відношення рахунку до балансу?
3.Добери ...	3. Об'єкти, що обліковуються на рахунку?
4.Проаналізуй...	4. Відображення операцій по рахунку в облікових реєстрах?
5.Знайдіть....	5. Місце рахунку у звітності?

(Слайд 9)

Завдання 4.

Заповнити схему «Взаємозв'язок синтетичних і аналітичних рахунків на прикладі рахунка 10 «Основні засоби»

(Слайд 10)

3. Підведення підсумків

Метод «Рюкзак»

Які з тих знань, що отримали на уроці, ви візьмете із собою для використання на інших уроках, у житті, для виконання домашнього завдання, тематичного оцінювання тощо?

(Слайд11)

Викладач: Зараз, кожен учень записує на папері, які з тих знань, умінь, що отримали на уроці, ви візьмете із собою для використання в житті.

3.1. Аналіз діяльності учнів у процесі всього уроку

3.2. Повідомлення та обґрунтування оцінок

4. Повідомлення домашнього завдання та пояснення етапів його виконання

1. Скласти блок-схему по темі «Синтетичний та аналітичний облік основних засобів».

2. Використовуючи підручник, Н.В. Чебанова, Ю.А. Василенко «Бухгалтерський фінансовий облік», стр. 253-263 скласти бухгалтерські проводки по даній господарській операції.

Конспект уроку

Аналітичний облік основних засобів

Одиницею обліку основних засобів, як уже зазначалося, є окремий інвентарний об'єкт.

Інвентарний об'єкт — предмет або комплекс конструктивно поєднаних предметів з усіма пристроями та пристосуваннями для виконання певних самостійних функцій і певної роботи.

Для організації обліку та забезпечення контролю за збереженням основних засобів кожному інвентарному об'єкту, незалежно від того, знаходиться він в експлуатації чи в запасі, присвоюється відповідний *інвентарний ' номер*. Цей номер зберігається за об'єктом на час його знаходження на підприємстві. Інвентарні номери об'єктів, які вибули (передані безоплатно, реалізовані, ліквідовані як зношені чи з інших причин), не можуть присвоюватись іншим основним засобам із нових надходжень.

Аналітичний пооб'єктний облік основних засобів веде бухгалтерія на *інвентарних картках* у гривнях (без копійок). Інвентарна картка форми 03-6 використовується для обліку всіх видів основних засобів (будівель, споруд тощо), а також для групового обліку однотипних об'єктів основних засобів, які прийняті в експлуатацію в одному календарному місяці й мають однакові виробничо-господарське призначення, технічну характеристику й вартість.

Інвентарну картку відкривають на кожний інвентарний об'єкт (групу). Якщо до інвентарного об'єкта належать окремі пристрої та прилади, що становлять із ним одне ціле, в картці подають перелік цих частин. До інвентарних карток не вносять усіх показників технічної документації. Характеристика об'єктів і їхніх окремих конструктивних елементів має бути короткою і відображати індивідуальні особливості об'єкта. Проіндексовані (переоцінені) об'єкти основних засобів записують за відновною вартістю в розділі картки «Реконструкція, модернізація». Картки недіючих основних засобів групують окремо.

Облік об'єктів основних засобів за місцем їхньої експлуатації (розміщення) здійснюють в *інвентарному списки*. Дат пооб'єктного обліку основних засобів за місцями їхнього знаходження мають бути тотожні записам В Інвентарних картках (книгах).)

В окремих випадках облік об'єктів за місцем їхньої експлуатації може здійснюватися на інвентарних картках, які бухгалтерія виписує у двох примірниках. Другий примірник передається за місцем знаходження об'єкта. У разі переміщення об'єкта інвентарна картка разом із накладною на переміщення передається за новим місцем експлуатації (знаходження).

Кількість карток за об'єктами в місцях експлуатації (знаходження) має відповідати їхній кількості в бухгалтерії, що досягається підрахунком та зіставленням карток.

Інвентарні картки, картки обліку руху основних засобів сумарно звіряють з даними синтетичного обліку основних засобів.

Синтетичний облік основних засобів

Порядок ведення рахунків бухгалтерського обліку та їхнє призначення встановлює Інструкція про застосування Плану рахунків.

Методологічні основи формування в бухгалтерському обліку інформації про основні засоби визначено в П(С)БО 7 «Основні засоби».

Для обліку та узагальнення інформації про наявність і рух власних чи отриманих на умовах фінансового лізингу об'єктів і орендованих цілісних майнових комплексів, які віднесені до складу основних засобів, існує активний рахунок 10 «Основні засоби».

На дебеті рахунка 10 «Основні засоби» відображають надходження (придбання, створення, безоплатне отримання) на баланс підприємства основних засобів, облікованих за первісною вартістю; суму витрат, пов'язаних із поліпшенням об'єкта (модернізація, модифікація, добудова, дообладнання, реконструкція), яке зумовлює збільшення майбутніх економічних вигод, очікуваних на початку від використання об'єкта; суму дооцінки залишкової вартості об'єкта основних засобів; на кредиті — вибуття основних засобів внаслідок продажу, безоплатної передачі або невідповідності критеріям визнання активом, а також у випадку часткової ліквідації об'єкта основних засобів; суму уцінення основних засобів.

Рахунок 10 «Основні засоби» має такі субрахунки:

- 100 «Інвестиційна нерухомість»
- 101 «Земельні ділянки»;
- 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель»;
- 103 «Будинки та споруди»;
- 104 «Машини та обладнання»;
- 105 «Транспортні засоби»;
- 106 «Інструменти, прилади та інвентар»;
- 107 «Робоча і продуктивна худоба»;
- 108 «Багаторічні насадження»;
- 109 «Інші основні засоби».

На субрахунку 100 «Інвестиційна нерухомість» ведеться облік наявності та руху об'єктів інвестиційної нерухомості.

На субрахунку 101 «Земельні ділянки» ведеться облік земельних ділянок, якими володіє та які використовує підприємство у своїй операційній діяльності.

На субрахунку 102 «Капітальні витрати на поліпшення земель» ведеться облік капітальних вкладень у поліпшення земель (меліоративні, осушувальні, іригаційні та інші роботи). Такі капітальні вкладення включають до основних засобів щороку в сумі витрат, що мають відношення до прийнятих в експлуатацію площ, незалежно від закінчення всього комплексу робіт.

На субрахунку 103 «Будівлі та споруди» ведеться облік наявності та руху будівель, споруд, їхніх структурних компонентів і передавальних пристроїв, а також житлових будинків.

На субрахунках 104 «Машини та обладнання», 105 «Транспортні засоби», 106 «Інструменти, прилади та інвентар», 107 «Робоча й продуктивна худоба», 108 «Багаторічні насадження» ведеться облік основних засобів згідно з назвами цих субрахунків.

На субрахунку 109 «Інші основні засоби» ведеться облік основних засобів, які не включено в перелічені субрахунки.